

Asia: OM 82/52/2017

Arviomuistio kansalaisaloitemenettelyn toiminnasta 2012–2017

Lausunnonantajan lausunto

Huomionne muistiossa läpikäytyihin muutosehdotuksiin kansalaisaloitemenettelyssä?

4. Arviointia kansalaisaloitteeseen ehdotetuista muutostarpeista

Piraattipuolue kannattaa muistiossakin esitetyn ns. kansalaiskysymyksen kokeilemistä kansalaisaloitteen rinnalla. Kansalaiskysymyksessä kansalaisaloitetta pienemmällä allekirjoitusten määrällä voisi tehdä kirjallisen kysymyksen johon ministeri hallituksen edustajana antaisi vastauksensa.

4.1 Kansalaisaloitteiden vireillepano ja valmistelun laatu

Aloitteen tekeminen tulee jatkossakin olla helppoa ja maksutonta. Kannatamme muistiossa käsiteltyä ajatusta, jonka mukaan jatkossa aloitteen voisi panna vireille viisi äänioikeutettua Suomen kansalaista, mikäli samalla luovutaan 50 allekirjoituksen vaatimuksesta aloitteen näkymiseksi kansalaisaloite.fi -palvelussa.

4.2 Kansalaisaloitteiden muoto ja kohdentuminen

Vasta-aloitteiden tekemistä ei ole syytä rajoittaa, eikä se keräysten luonteen takia olisi aina edes mahdollista. Käytännön tasolla eduskunnan pitää käyttää harkintaa sen suhteen miten tällaisissa tapauksissa aloitteet käsittelee.

Valiokuntien tulee aina kirjoittaa kansalaisaloitteen pohjalta mietintö, ja aina kun aloitteen vieminen käytäntöön ei ole esimerkiksi perusoikeuksiin liittyvistä, tai muista erittäin painavista syistä mahdotonta tulisi aloitteen toimeenpanosta äänestää eduskunnassa

4.3 Kannatusilmoitusten määrä ja keräysaika

Tällä hetkellä aloitteelta vaadittu kannatusilmoituksen määrä on erittäin korkea, käytännössä 50 000 ilmoituksen kerääminen on vaatinut joko mittavan ja sitoutuneen järjestöorganisaation tukea tai aiheen joka on herättänyt voimakasta keskustelua mediassa. Tämä käytännössä rajaa kansalaisaloitemenettelyn käyttökelpoisuutta monien teemojen ja ryhmien osalta.

Vaadittavan määrän alentaminen esimerkiksi 30 000 tai 20 000 ilmoitukseen laajentaisi niiden toimijoiden joukkoa keiden on mahdollista kansalaisaloitemenettelyä hyödyntää, lisäämättä kuitenkaan kohtuuttomasti eduskuntaan asti päätyvien aloitteiden määrää (30 000: 4 ja 20 000: 12 aloitetta lisää tähän mennessä.)

4.4 Kansalaisaloitteen ikäraja

Muistiossa pohdittu ajastus kansalaisaloitteen allekirjoittamisen ikärajan laskemisesta on kannatettava. Kansalaisaloite on selkeä ja konkreettinen tapa ilmaista kantansa erilaisista yhteiskunnallisista kysymyksistä. Kuten muistiossakin mainitaan samassa tarkastelussa voisi käsitellä myös kysymystä äänestysoikeuden ikärajan laskemisesta. Jo nyt kuntalaisaloitteita on mahdollisuus tehdä alle 18-vuotiaana. Kansalaisaloiteisiin osallistumisen (ja äänioikeuden) ikäraja olisi syytä laskea 16 -vuoteen.

4.5 Kansalaisaloitteen vastustaminen eli miinusäänet

"Miinusäänten" käyttöönotto ei ole kansalaisaloitemenettelyn toimivuuden kannalta järkevä ratkaisu.

4.7 Kansalaisaloitteiden käsittely eduskunnassa

Valiokuntien tulee aina kirjoittaa kansalaisaloitteen pohjalta mietintö, ja aina kun aloitteen vieminen käytäntöön ei ole esimerkiksi perusoikeuksiin liittyvistä, tai muista erittäin painavista syistä mahdotonta tulisi aloitteen toimeenpanosta äänestää eduskunnassa

Kansalaisaloitteiden luonteen takia olisi tärkeää, että käsittelyyn liittyvät valiokuntakuulemiset ja muut vastaavat tilanteet olisivat avoimia.

4.8 Kansalaisaloitteiden raukeaminen

Kansalaisaloite ei missään nimessä saa jäädä käsittelemättä eduskunnan työskentelyyn liittyvien aikatauluhaasteiden takia. On tarpeen tehdä muistiossa mainittu perustuslain muutos jonka myötä kansalaisaloitteet eivät vanhenisi eduskuntakauden vaihtumisen myötä.

Muita huomioita kansalaisaloitemenettelystä tai kansalaisaloitemuistiosta?

Kansalaisaloite on hyvä ja kehityskelpoinen lisä demokratian työkaluihin. Jatkossa toivomme, että kansalaisaloittejärjestelmää kehitetään, siten että se toimii yhä useammalle kansalaiselle realistisena tapana tuoda jokin kysymys mukaan poliittiseen keskusteluun, sekä että kansalaisaloitteen rinnalle otetaan käyttöön kansalaiskysymys.

Lampila Arto
Piraattipuolue r.p.